

Ti Mangiturong

NUMBER 5

**NAIMATANGANEN TI DAKKEL
AYAT UMILI NGA AGSANAY**

Babaen ti panagtitinmulong dagiti amin nga tattao a civil nga pannakapasungget amin ng aluglugar a pagbebal-laigi ti kinalakagoman dagiti agturay iti militar ken makipagnaad ditoy Purpuro ti Hawaii, nabanaag a sibangan ti Teritorio ti Hawaii.

QUIRING KEN MARCOS NAG-APELO ITI CORTI

Idi Abril 19 isô ti panangi
datag da Quirino Lizardo ken
Ferdinand Marcos ti panag-
pelo da iti Corte Suprema iti
impatay a dusa ti Juzgado de
Primera Instancia sadiy La
oag, I. Norte gapot ipanagi,
daydi DTM. Asambleista Ju-
lio Maldonado a taye Batas
Ni Quirino Lizardo madaga
iti pannakabalod ingnanat' bi-
sog na, ket ni Ferdinand Mar-
cos masabal iti 12 a tawen

Agosdot ta di da kayat ta mampok iti pagbalodan ta ammo da nga awan basol da indatay da ta panagfianza da keti ti kasta makaliwaksay da, agapap awan pengalidagan ti Corte Suprema. Inawat ni Fiscal General Auxilia Fidel Iñaniz ti kidad ti panagfianza da, ngem inad-ad da ken Ruperto Kapunan Jr nga abogado iti biang ti Bureau de Justicia no mapatayento nga dawet ngono sang

ti sinurat a nangilandaw na
da Lizardo ken Marcos ti kida
daw da nga agfianza, nailansa
ti tal-lo a banag a pagbatayan
da: (1) nga ti basel a nakas
daronian da saanen a caso ca
pital wenna pamakapatay
kuma, (2) ket uray pay ke
kuma no caso capital ti nakas
ihanagan da, ti Corte Suprema
na addaan iti pamakabalibali
a mangpalubos wenna di mang
ngpalubos ti pangafianzaan
(3) ket ti caso ni Ferdinand
Marcos kaanongan saen a mang
dumanan ti pena capital, anan
sata, addaan iti kalintegang
agfianza, habenen ti pamanu
notan ti Corte Suprema.

NAAPPRES TI POLITICA
SADIAY CANDON, I. SUL

Adayo pay laṭ bassit ti pangpapilian ti kina Mayor sa diay Candor, ngam madam damagen ti kinasapress ti politika nga mapapanagan to kapaṭi ti kinableg dagiti agasas (salat to nga lauda dagitoy: Mayor Valentín Abaya kayst ti ti agreeslección, Conrado Lique a mag Mayor metten, ken Fernando Guirnalda a mangipapanangulo ka dagiti makit laudadad.

Ti agdama nga Mayor ka
 yat na ti aglayon, tapno mai-
 tuloy na kanô dagiti pangte-
 nan nga trabaho, kaa ti panna-
 kapusayatan ti balay ti Mu-
 cipio n ga aspatag ti P10,000
 ken pannakabangon ti bant-
 pagta-tian nga agpa-
 ti P1,000

Washington.—Babson ti demag nga inrakurak ti departamento ti comercio ti Estados Unidos, addan to met la makita nga paglamlaman ti nasayrayaat a panagtinnagilako ti Filipinas ken Estados Unidos, no la ket agtaginayon ti nakitan a panagsayaat na idi agtirpos tay umuna nga bulan

Itay kaná bulan ti Enero
nakaipastrek ti Estados Unidos
sadiay Filipinas ti tagtagila
glako nga agpatag ití \$7,250,
0,000, idinto ta \$5,398,000 laeng
itay ti nalpastrek da itay
tawen a kal-labes ti kasta nga
bulan; ket ti Filipinas nakai-
pastrek met ti tagila ko na it
Estados Unidos nga agpatag ití
\$9,059,000 idinto ta \$6,874,000
laeng itay kal-labes a tawen.
Ti patag ti minas di nairamnan

NATAY NI S. LEDESMA A
CAROTIRAPATAY AMANA

No pudno nga agladingit ti puso ti mayya nga tao, ket nakasaf ti panagbagbagi na, di na maliklikan iti nadaras a pannakayoy ti biag na. Kastati ti nakaaramidan ni Simeon Ledema nga anak ni Dan Emilio Ledema, mayya ka dagiti bahaknang sadiay Baco-
lori.

Ni Simaon Ledeama adda kenô sadiáy Manilla gapô iti panangipagna na ti negrosio da. Ii pay la unay nabagaya na nsgapô sadiáy San Carlos nga ili da, idi ta nasawat na ti unaya nga telegrama nga nai-pedemang iti isisina nan di- to ya biag ni dakkal na nga la- laki. Simken kan kwane ti dakkal a panayhidmigt, frez gapô iti kinaraa ti panagte- bagal na, asan na nga nade- ranan dayo nga ladingit. Iti silmaran nga aldaw simken ti nableg nga atake iti puse na ken iefin, ti immetin na

Daytoy a gayyem saasaan la
nga ti na sarungkan ni C
Liget, no mapan sadia Estados Unidos ken magna sa
dial Honolulu. Mayaa nga
makamen ken natakeng a
tao. Dios ti magingan

ay nagbigay ng kahanga-hangang
 mula ito bukol ito ayat. Dayo
 ito ng bukol isol' tumimbuha
 ditnakkal ng nagbunga. Kung
 itan isol' ito inapit ko. dayo
 nga mulak, isang nga mula y
 met ito uneg ito jardin ito Or
 jeantal Benevalent Association
 isol' ito binula ko nga saday
 wemo suray ito panagbigay ko
 ito masangroanan nga aldaw
 agnalo itan ta addaskon ito
 kadagsan ito rigat.

"Agdosaan ti agsina, kung nak maren nga ulitan, ta kasap ko la kikitian dagita rupap, rupap yo gwap ti kastoy a naka lak-amak a salit a kabast yo. Ta no saemak la kuma nga kastoy a naidalit ti rigat, adda balang met la kuma nga nakikitin ti mulong ka dakay nga mamad, padakel ke makipagparangang ay itoy naidalanan a kasin. Adad tayd a Filipino. Ngem, anin kan nuy, kabaast, kabaast ti mabastelan ka ngay itoy lung ka dakay, no saan laan, a ti kankananon a pangangad karang ka dakay amin ta bareng on takunaynayay na kay la nga agmanayon ni kasadad a bendicion ti Dios. Ado."

ray Filipinas nga naiwagin
dagiti Hongotes nga agnaad it
banbantay ti cordillera ti Lu
zon ti kadaywan nga panag
dihrong ngem saan day l

ketdi, ta naggaraw da maner ka dagitay naglabas nga al daw.

dagiti kabalukaran ken sa-
dados makabulan dan a nag-
sewsawar ka dagiti kabakha-
kiran ken bayantay na naa-
dan: dagiti Ilongotes, ket 2
pay laeng ti natitirwa da. Ki
dagitoy asan pay la nga sum-
mo no adda kadakwada ti na-
kin-agan ti nagagahing.

Mabalán nga mapukaw da
ras dagiti kakasta nga tatt
no mapangaw... a nalang t
sursuro a nasristianon; ngen
ti makedakel kasla saen pa
laeng a dumula! Iri rikna dagiti
kurwayan ti kinapateg ti sin

Kinuna kanô daydi maysa nga karubda da ta makissasusod, no apaya nga dakékl ti ipagun-od ti sociedad a tulong idinto ta basist pag met laeng ti naitutulong ni Apo Umayay. Iti ababa kanô nga sungbat ni Apo Umayay ken kwana iset toy: No kaé adda sangagaso tayô nga agagayyem, ta bukien tagti ti maysa nga tukel a pagtittinnulungan ket sa masegunuoman nga

kapassan ti lima nga bulan,
 siasinoman a mayat a matu-
 sangin ti pangabulay iti sag-
 P10.00 ti mayasa, ket di kad-
 umawat ti tulong P990.00 i-
 dinto ta hiniimang pulo pag laeng
 a pisos ti nat-itad na nge reb-
 dengben? Kasta mat ti kasa-
 saad ti Oriental Benevolent
 Association; isuna laeng nga
 sag-\$2.00 laeng ti ited iti tu-
 mongang apeg wemmo tugaw
 nga alaan ti mayasa nga tac
 a makikamkameng. Wen-a,
 kinuna kan met nga insung-
 bet daydi karriba na.

Innayon pay ni Apo Uma-
yam nga indamag nga dakka-
neng dagiti oficiales ti Orien-
tal Benevolent Association, ta
met ti panaglamad iti kinata-
no andia ti maitud nga sac, isô
ti maitungpal a di agkurang.

PASPASAYAATEN DA ITA
TI LUNETA SADI MANILA

Mayssa, ka dagiti agdama nga paturtrabajo ti Mayor sadiay Manda isig ti pannakibangim ti mayssa nga Luneta nga kabaroanan nga agpatgeti P30,000, ket mainaname nga kasakbayan ti panagtirpos toy a bulan ti Junio, mai-rinngas to metten.

Daya krosok a pagtoraran
ti banda nuikikan met iti mang-
patibong ti timek ti musika.
Ti silaw na kabasaran to met
a kita. Maisagotan to met
dagiti tattao nga mapán ag-
danggeg ti musika ti nasaya-
at a pagtorugawan nga adda
linong na tapno pan nga maa-
la. Dagiti tattao nga maa-

Daytoy a pagwiraman, kas
panangkaniyaw dagiti ag-17,
900 a kankameng ti Oriental
iti Programa ti Radio-Station
KGMR a maaramid iti tunay
ngaal malum ti Domingo, na-
panamito met a darang nga in-
pukpukaw na ti panangkani-
yaw koma ti dawet a panangkani-
yawgetan, nga awan koma ti
Filipino nga makalad a ma-
agiddip ti silaw us, tapno a-
wan la koma ti pakasab-aban
ti Filipino.

Nagbanag nga'd a nasaysay ken napaanan ti bal-laigi, baban ti pamanunutan dagiti ag-agut, kangrunasan ni Major General C. de Harco, a commanding general ti Headquarters ti Hawaiian Department, inawat metten da Major Philip P. Camponia ken C. Agut ti surat a makisilananan ni kablaaw ken pang-dagut a agnina dayoy nga agutay ken dagiti pagutay ti Oahu ken Maui, gapo ni tulong a asipaday da iti pannakababagay nga sibab-laigi ti Blackout a nasaramid.

Asipod ta kaan kumang
 salibang sa sibato-tung
 'oy nailian sa pangpang, naitan
 nga impay amin dagit
 ipinas ti panagidunung
 ta nga nangpangiti dawar,
 gal-ladang kano da Appo C.
 Ligot ken P. P. Gampoma ti
 as-dico ti argina, ka dagit
 amin a kadeagap ken ka-
 rikna gapo iti tumog nga im-
 pay da iti pangasidunung
 Saray kany
 gungay isang panggaling

giti lilitan ke
giti agintan
ti Hawaii, 'ayahang gugawin
panagtinnu
aan to kuma
ti dayaw ken
pamanunotan
sabeli nga na
pagnad ken
a kas met dayaw
No ania ti (narami)
hawaan

kasta to man met is kula
aramidenen, no kas mabik
nga kasta ti kanapalan, ta di

30krot dagiti nagsikap nga komabusor iti Estados Unidos ti America.

MAPAN ITI PEGBALODAN
NI CRISTINO SEMANA

Ni Cristina Semana a fundador ti Roemog ni Jili; pagibabastan oman ni Juer H. E. Storrer ti pamakabang ni oman a bulog; gawabang mapupit ti Juer H. E. Storrer ti pagintengan datti oman.

Da Rommelo Lauroa E. Jose Pabon, katugan a makabang a oman met ti saghimla nga tawen oman mapupit ti Juer H. E. Storrer.

Kuro nga tawen mapupit ti Juer H. E. Storrer a makabang a oman met ti saghimla nga tawen oman mapupit ti Juer H. E. Storrer.

Ket uray pay nadarunges ti
pogged a tukmaan to ti sabali
a nackson boy dagi tayo kinuna
na nga igdagad na beng ti
panagwayan. Intid mi nga
paganunotan nga dayo nga
banag mabali a maapund

TAWAGITI TAWAGA MAIKA 56

MAYO 1, 1940

Sidadavaw kom manen a mangipakaammo ken ka nga dagitiy sumaganad a kakabsat tayo masapol dan ti tulong wenno Beneficio, kas naikari ken sagudayer ti paghinte-
tegan tayo:

Jonas C. Guira, taga Waipahu	Agapio Rupinas
Primo Chirito, taga Kahulu	
Celestino Fontanilla, taga Wailuku	
Alfonso Sadaguni, taga Hanalei	
Alfonso Bautista, taga Kukuhaele	
Alfonso Cacho, taga Honolulu	
Brigido Tuliao, taga Waipahu	
Luis Agustin, taga Honolulu	
Patricio Gomez, taga Molokai	
Marcelino Pico, taga Ewa	
Petronio Tuliao, taga Waipahu	
Nicolas Panila, taga Lanai	
Leonardo Ariaga, taga Hanalei	
Patricio Doreto, taga Molokai	
Macario B. Marcelo, taga Molokai	
Bernardino Ome, taga Molokai	
Laureano Magno, taga Eleale	
Lozano Tacibong, taga Puunene	
Benito Gasparito, taga Molokai	
Maximo Cabanting, taga Lanai	
Francis C. Coby, taga Wailuku	
Maximo C. Coby, taga Molokai	
Augusto Cabanting, taga Molokai	
Grego Cabanting, taga Wailue	
Alfonso Cabanting, taga Wailue	
Philip Manning, taga Wailue	
Jose Claram, taga Wailuku	

Maipapan ita' asucar ti Filipinas, simmupia' ti "Al Repre-
santante Fred Channing" nga-
las Colorado ti penna'kaka-
ras, ti karaywad ti asucar ti
nabababai. "Kinda"
na na nga dayla na aram-
kabatogan na ti pinagmab-
ngis ti katulangan. Kasta ma-
nga inlawlaw na nga ti fly-
dings-Koelakowsky a Linteg
kabatogan na ti mayas na
katulangan, na pinagmamom-
ngan niwaga nga bangit ti Filipi-
nas na Estados Unidos.

msa ti manggampang kan dakda.
 dia ti. Kasta metia nalland [ti
 daya ti resolution nga "no
 quarantide ti panag-amirita
 asuk kuma nga mababaty kan
 no mabikidaren ti pangtin
 umplako, nd'el ket mapatid
 dagiti pagsumurotan". Nai-
 dawit pay met a dagiti-
 simbasan dagiti eripante ilaw-
 away da kuma kadagiti itattoo
 da dagiti banbang a maka-
 liad nga nagti pampunot iti
 padoh nga bagag, bantog no
 nasurotan nga saawatan a ba-
 ngay.

SA TANANG KAUBAN SA
O. BENEVOLENT ASS'N

1. Kikimahaungan bamo ang
 2. mahimundom kawina ng
 3. sa usa ka parte sa atong ba-
 4. dlad mahimundom sa atong ko-
 5. lomeron ceda bulan. Sa pa-
 6. lina sa article IV, atong ma-
 7. nagang ang somosomo.
 8. 2. Sa ilod sa kapitan (40)
 9. ang anang mga kahon mahi-
 10. mungon pagkalo ang amo-
 11. nang aking sa men may kata-
 12. lina. Sa kon di pa sila ma-
 13. kahatag sa nasasayong pen-
 14. hon, batagan sa unang napolo
 15. ng lina (15) kadalao ng pla-
 16. so. Kon di pa sila makaha-
 17. tag ang miyembro sa yang a-
 18. mot sa ikapitamo sa nasay-
 19. og plaso ang kapunungon a-
 20. lina (15) ang katarangon.

Ug kagagaway sa maong
kautob, diin mayala, unya
ang kagatagan ng mudoat
sa mga pas-ug-tabang.
Hinsabtan nato sa atong ba-
lad ng kalman lamang ka-
agiao (58) ng atong logar sa
partaman sa atong katob-
danan. Ug dili nato mato-
man, media ang atong katu-
tungod sa pagatag sa munda-
bang. Bisan pa, na nua ang
mga sususi sa mga may-
kuningod sa cuentsa masayran
unyo kagaway.

Gihanghapon sa mga opisyal sa Junta Directiva kung masantobo ug rikayonon nga masyo nga malapitangtagas sa mga kahayag na walang

lapas sa atong mga balaod
sa oras pag pahibalo ni-
ning taig 1940, mapabam-
tang ang atong mga mola
aron makabalik sa pag mien-
laran. Ang mola man kini
25c sa usa balaod. Tigom-
on nating taan kini aton
mabayo sa mga kagadanan ng
dili balaod magsalag ang pag-
padala sa mabayo sa mga ta-

Binnang. Asiong, asinompug
dagitay nagsangpelen a nag-
lugan. ken Pres. Cleveland
ti Maricao. (and in) sinu
Asiong. "Da Juan, a karro-
ba mi ken ni kapangan, a:
Dagdi animawal ti nasuroh
a caglimha casot de nga to-
lars, iso n az beneficiado ti
Oriental Railroad ket awan
ay innum a bulan danga na-
gawan, adda de mapen."
Binnang. Nachit da ketin

Di da da nakipungnapasey
 ka dagitey familias; dan, sa
 da kuma man angayen. Dray
 sangangkabotog la kuma a
 laya ti naimila da.
 Asinor; Dayta ket ti ku-
 nam; Mi apaman kang sa nu-
 kasangpet da, mayanruay sa
 ti, nagan nangipungka ka da-
 gitay; laltalor da nga nana-
 gayan ken, minagayad, kel

buhning, di taon-taon, mabuhung,
 gayemem. Da tao laeth buhu-
 ntingen, ditay Hawaii, ta na-
 hahavag, da taon-ta, ngem; ka-
 toy, met nga, nappaloa a rigat,
 ti, asapol, ti coarua. Antda
 met, no, dadduma, ngem, di
 met, magawaden, ti paonaka,
 ewa, na. Malagip ka ketdi,
 ita, fa na kasauli man da Joa-
 nen, di da ngat agriembrou
 iti Bolibolin?

Sagittariae daing n' Kastigangahan. Kér saén da' la nua is-isot nangala ngem d'nyat Kurks' r'ubada' kaka'wan' keti kakabayan da' simulek da's' minen. * * * * *

ti makeda.
 Axing — Malpeplit a Kasta:
 Binhone, ata ti capula, no
 bungpaen say makari, wen-
 no dayay Konstitusien and
 Bu-Lawa a kuba ti uray a
 na nga Sotiedad, rumang
 ay laita. Dika makita day-
 way Bolbol, kef kasta unay
 nga uray ti mimbura nan

Nagapayaman si Junta Directiva'tayo nga \$2.00 if ited
 si Secuda, \$4.00 if DOBLE, kel \$8.00 if TRIPLE a masap-
 na pagdang. Di kay kumang magpang, magpang nga tinatula
 magit tulung yo, tapno maited yo magit na magit nakai-
 karon di nga nakapang tayo. Haglapigan yo nga \$5 nga
 pagdang lang, magpang si nga fecho, si maited ka dakayo
 nga plaza si magapangon si tulung yo.
 1. Mabalikagom ka dakayo si magpang kenta yo nga tumu-
 long (upon-kastre to net si mapang ka dakayo, imon da-

[illegible]

MABANAGAN TI TABARAS
TITI KINAKISANG TARAON

Di bagian a, empat di tui copra
 isinuan lila si senkek di
 tui bagda a pagdag da. Tal-
 to a sacos a copra nga 100
 kilos. Irit, mawek tui mase-
 jang a sac tui bagda.

Kasta me a madangda a
 daya tui di da pumastabin a
 isinuan lila a tui bagda di
 banko digiti karwaga digiti
 dilaon digiti. amua nga

AT NASATAAT. Kuwuh
 ngi ngi mawong, aia met
 ti kumawong, pagamomti
 mawong metti ngi kaso
 Wong. Uay agamawong
 ti ti mawongti ngi kaso
 mawongti ngi kaso. Ma-
 wong mo⁷
 Inmang. Daya ket ti ki
 ngi ti ngi mawong. Ti

Maligayang Bati Sa Oriental Benevolent Association

NOONG TAON 1935, tuon ng Mayo, ang Oriental Benevolent Association ay naitatag at ngayon ang samahan ay lumang taon ang gulang. Sa buong ito ay maaapakan ng mga Opisiales na ipagdiwang ang unang limang taon buhay at dakilang gawain ng samahan. Dali-dali ang mga kaanib at mga kabigyan ay nagbibigay ng maligayang bati alangalang sa kaniyang magsangang buhay mula noong itatag hanggang sa kasalukuyan.

Ang lahing makabuhayang bagay sa samahang ito ay walang iba kungdi ang matulong pagkita niya sa loob ng lumang taon. Sa matatlong pangangasiwa ng kaniyang pundador at presidente na si Gg. Philip P. Gamponia, at ang lubos na tangkilik ng mga ibang opisiales ay nagkaroon siya ng mga sangas sa bawat pulo ng Hawaii. Gayon din, ang dalisay na tulong ng mga ibang-ibong kaanib tungo sa lahat ng pulos ng samahan ay nagdadulot ng puspos na diwa sa mga nangangasiwa na ito'y siyang sibol ng pagtatagumpay sa harap ng utomang suniran at mga sagabal.

Ang Oriental Benevolent Association ay tunay na maybibigang na himpilan at huntangan ng kapakinabangan ng mga Pilipino dito sa Hawaii. Tunay sa kaniyang diwang pagka-beneholente, ang samahang ito ay nagagulat sa nagkaka-aril sapagkat sa kaniyang at dakilang "record" na patulong sa kaniyang mga kaanib, at sa kaniyang beneholente sa mga institusyon sa komunidad. Sa dalisay na isipan, ang samahang ito ay maybibigang ding isang biyaya sa buhay ng mga Pilipino sa larangan ng beneholente, ekonomiya, negosyo at social.

Gayang ng alim nang organisasyon, ang Oriental Benevolent Association ay nagmamula sa lahing kalili-litang pulo. Ngunit dahil sa patuluyang pagbabuhay ng pagsag, matibay na kompanya saharapan, at dalisay na pagkita na makatagilik sa ito, ang samahang ito ay lumaganap. Sa ngayon, kahit na sinong Pilipino dito sa Hawaii ay nagdadala ang kaniyang umali na ayos at gawain. Dili-ig ng pagpapadag, pagtitigil at pagasa, ang amang panatili, ang haharapin ay magdadulot ng biyaya sa pagpapagkutan, at ito'y magiging kapakinabangan ng mada.

Kaya dapat ngang ipagdiwang at mapagmasnang ang unang limang taon na paglalang ng samahang ito. Kailangan ang mga ibang-ibong kaanib at mga kabigyan niya na magbigay ng kanilang maligayang bati sa Presidente at sa mga Opisiales na nanagutan sa lahat ng kilos at gawain ng kanilang samahan. Ang dalisay na pagasa ng lahat ay walang iba kungdi ang isa na sanang liwan, sampun at at maraming laon na matibing liwan, lahat at patuluyang prosperidad at pagkiligong sa mga na sa silong ng kaniyang bagwa. Kahitmanawari ang umali na pagtatagilik at kooperasyon ng lahat ay siya ding taglay na saisi tungo sa kapakinabangan ng lahat.

GAWA

ANG UNANG BATAS ng buhay, sa malalim na isipan ay PAGBIG. Ang pitig ng pagbig ay GAWA. Anomang mangyari at mangyaring mga bagay dito sa buong dagig ay nangangailang sa pagbig. Ang pagbig may kasulid na kasulid sa gulang. Ito nga ay GAWA. Ang pagbig ay kailangan sunan ng pagpawag, sapagkat kung walang pagpawag ang pagbig ay walang diwa at pakumari lamang. Kaya ang pagbig ay dapat masundan ng diwa ng pagpawag.

Maraming mga parang na maring ipakita ang pagbig sa ito. Ang tag na hindi lang ang pagmamagitan ng pagpawag o kaya karunungan maring makabig sa kaniyang kapawa. Ang tungo may maringing na ugali, magalang, mahinib at lumakal sa batas ng magandang asal siya ay gumagawa, kahit na hindi niya malalaman, ng malalagang bagay sa kaniyang buhay; sapagkat ang bisa o impluwensiya ng kaniyang asal ay pangagalang ng pagbabagong umali at asal ng mga tungo naliwang sa landas ng matibing asal. Tunay, ang magandang umali ay siyang yamar at matibay na kasangkiligan ng pagpawag sa itakal-umali ng lahat ng buhay. Gawa ay isang sangkap sa buhay na ipagkakaloob ng kalikhaan.

Ating isang ang isipan, ito gawa sa larangan ng tinatagaw na praktikal. Ang sino mang tao ay mayroong laya na humanap, lumakha at mapaglakad ng isang parang na na ipang ang kaniyang buhay ay sumangang, lumaga at magiging makabuhay, hindi bagay sa kaniyang sariling pamumuhay, kungdi na humanap na kaniyang relasyon sa kaniyang kapawa. Isang tanyag, at ito ay makabuhayang tanyag. Bagat bags mayroong mga itatagaw natatag na mga samahan sa itatagaw na komunidad? Ang lahat ng ito ay mayroong mga pangkap at gawin kahit na hindi parang na ipang kaniyang mga parang. Gaya kahitmanawari ng Boy Scout, Red Cross, Anti-tuberculosis Society, at iba pa. Ang pangkap ng mga samahang ito ay lahat tungo sa itakal-umali ng buhay ng mga mamamayan. Ang kaniyang parang ay praktikal.

Upang isang magiging maliliwanag at espesipiko ang tungong ito sa isipan ng mga mangabala, ay kailangang banggitin dito ang isang samahang Pilipino na umiiral na ipakinakalaki sa lahat ng samahan ng mga Pilipino dito sa Hawaii. Halos lahat Pilipino saan man ito ay ito ang Oriental Benevolent Association. Ayon sa itatagaw ng samahang ito, at ayon din sa itatagaw sa mga mangabala, ang mayroong matatag na 20,000 Pilipino sa kaanib. At ang

MGA SARISARING BALITA

NAGKASANG DIBDIB NOONG ABRIL

Isa sa mga balitang makabuhayang pangyayari sa tinatagaw na "society" sa buong sirkulo Pilipino sa Maui ay walang iba kungdi ang maringal na paglalang dibdib nila magiting na Binibing Cecilia Villanueva na anak nila Mr. at Mrs. Villanueva na taga Lahaina, at si Mr. Agripino C. Balboa na taga Lahaina din. Ang masyang okasyon ay naganap noong ika 19 ng buwan ng Abril sa Filipino Methodist Church at si Rev. B. R. Macapagal ay siyang buimang ng mga liwan ng Sacramento ng Matrimonio.

Sa gitna ng mga maraming panatili na nagbibigay ng maging dalawang bagong nagkaka-aril ay pumaskat sa Iglesia sa tugtog ng marte na pagka kasal. Ang mga ibang-ibong kaanib ay parat ding nagbibigay ng mga magandang damit. Ang mga umantabay ay sila Mrs. B. R. Macapagal, Matrona de Honore, Mrs. Fred Lintao, Miss Pructura Nery Villanueva, Miss Felicidad Adela Villanueva, Miss Mary Agnes Duran, Miss Beatrice de Adeline Villanueva, ang nagtaglay ng bukalik. Si Timothy Babon ang nagtaglay ng singsing. Si Mr. Alfonso Arellano ang Test Man. Ang ama, Mr. Eugenio Villanueva, ang nagkalook sa balat.

Ang mga tagataglay ng mga panatili ay sila Mr. Alfonso Beleno, Mr. P. Cachola, Mr. Max Sana at Mr. Nicomedes Villanueva. Bagay ginanap ang seremonya at Mrs. Henry Blackstad ay nagtaglay ng dalawang awit bagay sa Okasyon at si Mrs. Margaret Tompkins ang tumugtog ng piano. Mahigit isang daang panatili ang dumalo sa kasal. Pagkatapos ng seremonya ay nagtaglay ang bagong kasal sa buhay ng mga magulang ng "bride" sa Kilauea Village at sinundan don ang mga panatili upang umantabay sa pagkilig ng kanilang mga bagay din sa okasyon. Ito ay sinundan ng mga magandang tugtog at masyang okasyon.

Si Mrs. Batson ay eplada sa opisina ng Oriental Benevolent Association sa Wailuku, at si Mr. Batson ay kasama sa Personal Department ng Pioneer Mill Company, Ltd.

Gayon din, kahit sumasagang at lumalago ang samahang ito? Ang pinagkakapaligang ng pagkita at itibay ng anomang samahan ay na sa kaniyang pangkap, parang, batis at pagpapat sa kaniyang kasuliduan sa mga kaanib. Nangagaling din ito sa itibay ng espiritu ng pagkiligong sa mga kaputi na kaanib. Kaya sa larangan ng praktikal, ang kaniyang malalaman sa kaniyang bunga. Ang kahinlalang ng Oriental Benevolent Association ay isang kapag na masangang, madadon at matubang. Ang karamihan ng mga kasal at ang tulong na naligay at malibig ay pangang nagpapatoto na ang palakad niya ay praktikal sa larangan ng bagay.

Sa lahat ng kilos at buhay ng sangkatauhan—magising sa larangan ng pamamayan, tananahan, edukasyon, industriya at relihiyon—ang unang wong ay PAGBIG. Kung saan ang PAGBIG nanatili at GAWA.

Sila ay maninirahan sa Lahaina.

Ayon sa bagong bersiyon ng "draft" ang mga Pilipino nang nakaba sa draft kahit na sila ay hindi mamamayan Amerikano ay maring magbubuntaryo sa kawal ng Amerika upang makapagkilig sa pamahalaan sa panatili ng digmaan. Sa kapansinapan ay nagtaglay ang mga nagbuntaryo sa kawal ng mga Pilipinong "drafts."

Noong mataling ipagbigay ng Congress Amerika ang bill na "lend or lease" sa Britania, at mapagmasnang ito ng Presidente F. D. Roosevelt, ang buhayang digmaan ng Gran Bretana, Grecia at China—ay alang lumalakal ang kanilang diwa sa digmaan laban sa mga taga itatagaw. Dahil ka upang makapagkilig sa pamahalaan ng lahat ng klaseng armas—gaya ng buhay ng gumagamit ng mga kapal, kamion, amunition at pagkaka sa Britania, Grecia at China.

Ayon sa mga balita ng mga kababayan na kagagalang sa Pilipinas, ang mga tao sa itatagaw na sa dakong Nono, ay lumubang nangangailang sa kasalukuyang sulirangang internasyonal; lubha na ang dakilang sulirangang Amerika at ng Japon. Ang kanilang pangkaganang ay dahil sa kahinaan ng depensa nasyonal ng Pilipinas. Gayon man nagtaglay ang mga bagay ng guerra at aeroplano ng Amerika na ngayon ay napopondo sa Oriente.

Upang tingnan niya ang gawa ng mga samang ng Oriental Benevolent Association, at Gg. Philip P. Gamponia, Presidente ng asosiyon, ay napapunta sa Honolulu at Rauli noong buong Pebrero. Siya ay nagtaglay ang bagong kasal sa buhay ng mga magulang ng Wailuku. Ayon sa kaniyang balita na ang gawain ng asosiyasyon sa Oahu at Kauai ay masyang. Ang mga kaanib dito ay binigay ng malubhang pasailubong at reapsipon ang pangulo ng asosiyasyon.

Malpasalam na lahat, na si Jacinto de la Cruz, naging ecribiente ng Oriental Benevolent Association, ay naliwa na itatagaw ng kaniyang balita sa kaniyang asosiyasyon.

SA MGA KANIB NG O. B. ASS'N

Noong Enero 2, 1941, ang in-iyong Pangulo at pundador na si Gg. Philip P. Gamponia, ay punirina ng isang publikasyon at blanyaran niya ang deposito sa pinakapangapang Mayrazon ulol sakalorita sa seguro sa United States Life Insurance Company sa ciudad ng Nueva York na don ang buwat isa sa inyo na may taglay ng isang upo'y nangagaling ng \$250.00 sa bawat kaanib ng asosiyasyon. Ang ibig sabihin nito ay kung doble ang upo sa pagkaanib ay na silaguro kayong \$750.00.

Bukod pa sa pakinabang na maybibigay sa pagkakaanib, ay mayroong pang maybibigay na pakinabang sa kung ma lumopo ka at hindi ka na maring magtaglay dahil sa itatagaw ng pagkakaanib at a osidenta. Bagay maring sabihin ang "MANGITURONG" sapagkat dahil sa lahat ng lathalahe ang mga maliliwanag na impormasyon angkalo sa seguro niyong.

Sa maraming buang nakaraan na pakikipagkapan sa in-iyong Pangulo ang kaniyang bagong dalisay, ang samahang hawat kalob ng seguro ay: "Mabuti ba ito sa mga kaanib?" Ang kaniyang akda sa pagkakaanib ang nagpapatunay sa bawat kilos ng mga mamamayan. Nagapinulid sa pagkat kayo ay maton Pangulo na isang taong dalisay sa kaniyang uri sa kakaanib at pagkakaanib. Sa lahat ng pook sa Teritorio ng Hawaii nakita namin na ang in-iyong Pangulo at ang Oriental Benevolent Association ay tunay na nagpapatunay sa kaniyang mga bagay na pagpapigay dahil sa kaniyang pagkiligong sa kaniyang mga kababayan.

Si Gg. Gamponia ay lahat niyang napatatili na ang kaniyang isang malalagang bagay. Sa kaniyang pangangailangang pangkakaanib ang Oriental Benevolent Association ay maring mabigat ng mga asosiyasyon ng kaniyang mga bagay. Ang mga propesional na nagpapatunay sa kaniyang pangangailang sa Oriental Benevolent Association ay walang anomang alingalang, at ang mga parang na nagmamula sa pagtatagaw ng in-iyong salapi ay mabigat kay sa lahat na makikita saan man. Sa kaniyang maliliwanag na pagkakaanib ay maring itatagaw ang organisasyon ng kaniyang mga bagay. Kung magaling namin na kaniyang maring parte sa makatagaw ng in-iyong asosiyasyon, ang lahat ng mga kaanib ang in-iyong Pangulo ay itatagaw ang mga bagay na sa in-iyong kapakinabangan.

Ang in-iyong lubos.

LEKSION

SALITANG PANGARAWARAW SA WIKANG TAGALOG

I. UNANG PANGKAT

BATA AT BINAG

- Magandang-araw po sa in-iyong lahat kompadre, madre.
- Magandang araw po nanat magtatagay at umupo po kayo.
- Kamit po sana ay mayroong radiya sa inyo.
- Sabihin po niyong ang in-iyong radiya.
- Kung maari po sana ay dumalokayo sa aming kaniyang mga bagay.
- Malaki ba ang gagawing function a handaan?
- Hindi naman masisidong-malaki.
- Mayroong bang mga panatili na maring magiging sa ibang lugar?
- Mayroong laman mga ilan.
- Ano ba ang alituntunon ng kaniyang mga bagay?
- Bukod na sa handa, maringkaron din ang mga bagay, itatagay at sayawin.
- Sino ang mga tumutulong sa pagkakaanib?
- Maraming mga kaanib na maring magiging sa ibang lugar.
- Kailan ba sisimulan ang kaniyang mga bagay?
- Sisimulan sa Sabado ng gabi.
- Sino ba ang mangungulo sa pagkakaanib?
- Si Gg. Juan Palmas ay siyang mangungulo na mamahala sa pagkakaanib.

(Itatagay sa buong araw)

C. M. PETERS

FUNERARIA

EMBALSAMADOR

MAIPALAKA TI PAGRAYAD KA AGITI

MAIPATULOD RADIAT FILIPINAS

Funeraria Tel. 4861

Res. Tel. 5285

MAKINILLA NGA UNDERWOOD
DE MALETA KEN NAPABARO
Makagatang Kayo Iti Mainituran
A Mabayanad. Pansaya yo \$1.00
Ket \$5.00 Met Iti Sigurado.

BUSINESS EQUIPMENT CO.
Kadarna Laing Ti Post
Office Dito Wailuku
Iti Intingitang Makinilla
Adda Libre Npa Jabro A Papanaluan

The UNITED STATES LIFE INSURANCE COMPANY

in the city of **NEW YORK**

Steadfast since 1850

BRAINARD & BLACK, General Agents
Merchant St., Honolulu, T. H. Phone 1367

Represented By

ANTONIO J. MONTILLA, HILO

PEDRO ALLEGRE, HILO

L. Q. CALDERON, PAHALA

GIL G. GILLARDO, KILAUEA

MARIA RANIA, WAIALUA

JOSEPHINE VALDERAMA, WAHIAWA

ANTONIO RANIA, WAIALUA

TO THE MEMBERS OF THE ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION:

GREETINGS:

ON JANUARY 2, 1941 YOUR PRESIDENT AND FOUNDER MR. PHILIP P. GAMPONIA SIGNED THE APPLICATION AND PAID THE BINDING DEPOSIT PREMIUM FOR AN INSURANCE CONTRACT WITH THE UNITED STATES LIFE INSURANCE COMPANY IN THE CITY OF NEW YORK WHEREBY EACH OF YOU WERE INSURED IN EVENT OF DEATH FOR \$250.00 FOR EACH MEMBERSHIP YOU HOLD IN THE ASSOCIATION. THIS MEANS THAT IF YOU HOLD A DOUBLE MEMBERSHIP YOU ARE INSURED FOR \$500.00 AND IF YOU HOLD A TRIPLE MEMBERSHIP YOU ARE INSURED FOR \$750.00.

IN ADDITION TO THE DEATH BENEFITS THERE ARE LIBERAL DISABILITY BENEFITS IN EVENT YOU ARE DISABLED FOR LONG PERIODS OF TIME FROM EITHER SICKNESS OR ACCIDENTS. PLEASE WATCH THE TI MANGITURONG; FROM TIME TO TIME IT WILL CARRY INTERPRETIVE INFORMATION ABOUT YOUR INSURANCE.

THROUGHOUT THE MANY MONTHS OF NEGOTIATIONS WITH YOUR PRESIDENT HIS CONSTANT STANDARD OF MEASUREMENT OF EVERY OFFERING OF INSURANCE WAS, "IS IT GOOD FOR THE MEMBERS?" HIS RECORD OF CONSTRUCTIVE LEADERSHIP WAS EVIDENT IN EVERY ASPECT OF THE NEGOTIATIONS. YOU ARE TO BE CONGRATULATED UPON HAVING FOR YOUR LEADER A MAN OF SUCH OUTSTANDING QUALITIES OF ABILITY AND LEADERSHIP. FROM EVERY PART OF THE TERRITORY OF HAWAII WE FOUND THAT YOUR PRESIDENT AND THE ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION WAS HELD IN HIGH ESTEEM AND GIVEN THE HIGHEST ACCLAMATION FOR SERVICE TO HIS COUNTRYMEN.

IF GAMPONIA HAS SHOWED CONCLUSIVELY THAT HIS TRUSTEESHIP OF THE ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION IS A SACRED MATTER. HE HAS MADE THE ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION METHODS A MODEL FOR BENEFIT ASSOCIATIONS. PROFESSIONAL INVESTIGATORS SHOWED BEYOND ALL DOUBT THAT HIS ADMINISTRATION OF THE ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION AND THE METHODS USED IN THE ACCOUNTING OF YOUR FUNDS ARE THE BEST THAT CAN BE FOUND ANYWHERE. UPON THE FOUNDATION SO WELL CONSTRUCTED A GREAT SERVICE ORGANIZATION WILL BE BUILT. WE ARE GLAD TO HAVE HAD A SMALL PART IN HELPING YOU DO YOUR JOB SO FAR. WITH THE COOPERATION OF EACH MEMBER YOUR LEADER WILL CONTINUE TO BUILD FOR YOUR BENEFIT.

VERY TRULY YOURS,
BRAINARD AND BLACK

KA DAGITI KAMKAMENG TI ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION:

KABLAAW:

DI ENERO 2, 1941, TI PANGULO KEN NAMANGON TI SOCIEDAD YO, APO PHILIP P. GAMPONIA, FINIRMAAN NA TI KASURATAN A PINAGDAWAT NA TI PANNAKAISIGURO TI ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION. KET BINAYADAN NA MET TI PAUNA NGA NAMATALGED ITI KATULAGAN ITI BIANG TI THE UNITED STATES LIFE INSURANCE COMPANY TI CIUDAD TI NEW YORK. ISO NGA NAKAISIGUROAN TI TUMUNGAL MAYSA KA DAKAYO ITI \$250.00 ITI TUNGAL TUGAW NGA INNALAYO, ITI ASOCIACION NO KAS UMAPAY NI PATAY. KAYAT A SAOEN DAYTOY, NGA NO DOBLE TI TUGAW TO \$500.00 ITI NAKAISIGUROAN YO, KET \$750.00 MET NO TRIPLE.

N BENEFICIO YO NO KAS DI KAY MAKABALBALINEN NGA AGTRABAJO ITI PAMAYAGEN A PANAWEN A MAIPUON ITI SAKIT WENNO DESGRACIA. KIDDAWEN MI NGA SIMPOAN YO NI TI MANGITURONG; MAIN-INT TO NGA MAIPALAWAG TI MAIPAPAN ITI PANNAKAISIGURO YO. ITI KABAYATAN TI PANNAKITULULAG TI PRESIDENTE YO, APO PHILIP P. GAMPONIA, SIAGNANAYON LA IDI NGA PINANPANUNOT KEN INUSUSIG NA, "MAKAPAIMBRAG KADI KA DAGITI KAMKAMENG TI PANNAKAISIGURO DAT?" TI PAKASARTAAAN TI PANAGDALAN TI PANAGPANGPANGULO NA NAIPAKITA TI KINATAENENG NA ITI AMIN NGA IMPAPAGNA NA NGA ARAMID, REBBENG YO UNAY TI MAKABLAAWAN, GAPUTTA ADDAAN KAY ITI KARUPRUPA YO NGA NALATAK TI KASASAAD KEN KARABALIN NA KEN NAIMBAG A MANGIPANGULO, ITI AMIN A SULSULI TI TERRITORIO TI HAWAII NATALINTUNAN MI NGA TI PRESIDENTE YO KEN TI ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION NASUDI TI PANNAKAIPATPATEG DA, KET NAKAIPATAY DA METTEN TI SAAN A MABAYBAYADAN A PANAGSERVI NA KA DAGITI KADAGAAN NA.

N AIPAMATMAEN NI APO GAMPONIA, KET AWAN TI PANGDWAANEN, A TI PANNAKATALEK TI ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION KEN KWANA ISO TI NASAGRADOAN A BANAG, NAPAGBALIN NAN TI ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION A KAS MAYSA NGA PAGWADAN ITI PANNAKAIPAPAGNA DAGITI TIMTUMPYOG A PACITITINNELONGAN, DAGITI MAMAHIBU NGA NANGUSUSIG KA DAGITI NAGAPOANAN NI APO GAMPONIA ITI ORIENTAL BENEVOLENT ASSOCIATION ILAWANAG DA NGA AWAN DWADWA NGA TI PANNAKATARIPATO DAGITI CUENTAS KEN GAGMENC TI SOCIEDAD ISO TI KASASAYATAAN NGA AWAN KAPARIN NA ITI URAY SADIOMAN DITOY HAWAII, ITI DAYTOY NGA TIMPUPYOG A NARAYAT TI PANNAKATARIPATO NA, AD-DAN TO DAREEL NGA IMBAG A MAPARNWAY NA.

M APARAGSAKAN KAM UNAY ITI KINAADA DAYTOY BASBIT A MAITULO LONG MI KA DAKAYO ITI PANNAKARAGPAT YO ITIY IMBAG A NGA KAY KAPAKALAKAMAN. KET BABABEN TI PANNAKITINNELONGAN TI TUMUNGAL KAMENG TI PANGULO TO SAAN TO AGSABAY A MAMA DAKKEL TI IMBAG A LAKAMEN YO.

TOY SIPUPUDNO KA DAKAYO,
BRAINARD & BLACK

SILULUKAT A SURSURAT

958-1213 Interior, Manila,
Febrero 22, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo nga Mangiturog:

Kadagitoy nga kaniko diak maipada iti maulau unay nga ragaakko nga awan punada iti pannaakawit, itoy surayto agaraman itoy insipit yo nga money order nga isa nga angakabasi piman nga bagas dagiti adu nga rigirag ko idi adakak pay dita Hawaii.

Adi Apo, diak kasubulitan ti adu unay nga anep ken itay pannaakawit ito kada bulan ta diak ket unay nang-uray iti nahayag nga aldaw, ket paglamanak iti pannaakawit kon itoy nakari nga benificio isu nga nangyit iti kaakawit nga tulung toy kinapobrek nga ag-biag, ket diak kasubulitan Apo ito imbag yo nga Mangiturog iti daytoy nga Timpuyog, ta no saan nga daytoy, awan koma iti kastoy nga kantidad iti nauringko ko.

Sapay koma ngarud iti Dios Apo ta bareng dagiti aldaw nga nd-iti na ket intay to man met la koma makapagkita ken aglakada iti daytoy nga Timpuyog, ta no kas ipalabas ti Dios Apo nga kastoy ta ti pla ken kasulid, iti saan unay a mabangag, agmabli kastay kay unay iti adu.

Kastan ket komusta kay unay iti adu.
Toy kabesat yo,
MARIANO S. LABART

517 N. Vineyard St., Honolulu
Febrero 12, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo nga Mangiturog:

Nag-surat ka yammok nga diak pay laeng mapatubid iti agawid saday dagiti na nakayannaku no man pay rimuren ti yanuko idi pakdaar 64. Dayta ngarud nakari nga benificio, iti panyoy pay laeng koma ita fondo de reserva ta balaw ito iti agpakapamo manen ita side wenne nadaron iti pangasda nga tawen ko ta mabalin nga dakkel met met laeng iti agpakapamo nga benificio.

Kastan ket komusta kay awan dita nga awan iti labas.
Toy pablin,
SUFEMIO BICERA

Lana'i City, Lana'i
Febrero 18, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo nga Mangiturog:

Sidayayawit unay nga mangipakaammo kadakayo iti saan ko pay rimuren a pangituyog a unewat iti benificio no man ko pay laeng ti nagan ko a patungkon iti pakapamo No. 66. Pangitoy ko anusan pay laeng iti maki-trabaho iti biang toy plantacion nga nakitarabaloak, ket agpakapamo nga runid ita adu nga pangangaroy yo ta ineyon yo koma pay laeng ita nga adu nga benificio ita fondo de reserva ta agiyangkaw met laeng nga mienbro, ta bareng ipalabas ti Apo nga nakayannaku pay laeng ita iti mamamnek a pangituyog ko kadagitoy agur-unay kanik saday dagitayo nga Filipinas.

Toy siyay unay,
NARCISO MONIS

Wailuku, Oahu
Marzo 17, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Bages unay nga Pangulo:

Babuen idi daydi pannaagawid kadakayo malpangap iti pannaagawid ko koma sadi Filipinas idi bulan ti Septiembre may balabab na ga tawen, Apo nga Pangulo, dawatek pay laeng koma kadakayo a ita ket saanak pay laeng a makawid no man pay rimuren ti nagan ko nga mayya koma met nga unawit iti tulung iti pagtulungan No. 64. Dawatek ngarud nga tipon yo koma pay laeng ita fondo de reserva dagiti benificio ta balawak to manen iti agpakapamo no mamamnek.

Toy kabesat yo nga malpangap,
PERFECTO SABELLA

Banta, I. Norte,
Febrero 20, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo nga Mangiturog:

Iti surayto nga nakalukonan ti Postal Money Order nga kadagupan ti \$300.00, unawat kon, ket kalpasan na kunak toy mamabali.

Daytoy iti ayat nga diak kasubulitan iti tukel nga itayto kasubulitan kangrunaan kadagitoy Apo nga Mangiturog, nga aglakada kasubulitan ti basit nga benificio, natungpal met laeng nga awan iti kuring na.

Sinay iti Apo ta mabalin ket to man met laeng dita ta aglakada, to man met laeng aglakada. Kastan ket komusta kay unay iti adu.

Toy pannaagawid yo,
REGALDO ANCHETA

Barrio Dibua No. 39, Laoag, I. Norte,
Febrero 20, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo nga Mangiturog:

Agpakapamo nga kadakayo Apo nga benificio, saan ko

AYAT ITI TATTAO PLANTACION

BITLA nga IMPAAT ni APO ROBERT TAYLOR A DIRECTOR TI RELACIONES INDUSTRIALES TI PLANTACION TI WAILUA SADIAT LION'S CLUB

(Tuloy iti Panid 5)

kangrunan nga ammoon, nga iti taonan ti ragaak a malakaman ko tay pannaakawit nga dagiti tattao nga agtrabaho ken ka adda da met a maki-pagpangunot ken ka agtrabaho itay pannaakawit da, ket silinauma da nga malakal-am ti bang-ar. Isd dayta ti pangangaman ni a maparway ito biang ti industria ti ascar ditoy Hawaii, ket isd met ito ti pangangagragas dagiti tattao iti pagtrabahoan ken ito uneg ti balabay da, saan nga unagay nga isd-iso latta. Masapul nga ipanuspasan ti pannaakawit na. No daduma, uray inaanaman a makapagagragas, unawag nga saan met ita ipalipili ti pangangagragas manen ti pangangunot iti uniao nga aramid. Gapuna nga makapalapa ya no met unay nga malakal dagiti trabahador ti wayawaya da nga mangipalapa itay adda iti pangunot da, ket isuloid da met kuma dagiti inaanaman da nga makapalapa. Dagiti nga pangunot—no makita nga mabalin ken rumbeng nga aramid.

May 5, 1941

Mr. Philip P. Gamponia
President, Oriental Benevolent Association
P. O. Box 514
Wailuku, Maui

Dear Sir:

It has come to our attention through your Honorable Cayetano C. Ligot that the Oriental Benevolent Association has just completed six years of successful operations, and on May 3, 1941 entered upon its sixteenth year of usefulness to its thousands of members throughout the Territory of Hawaii.

We hasten to congratulate you and your association and wish for you and your associates greater success in serving your many members in the years to come.

We feel sure that your aim to serve will merit the continued confidence of your members and the community in general.

Very sincerely yours,

JEN FUI MOO,

Secretary.

runa kenka nga Mangiturog, malakad na Apo dayto nga Dios ti pangangunot na kanik ti bunga dagitoy nga ragaak ko wenne Timpuyog dayto nga aglakabasi. Sapay koma iti Apotayo nga Dios ta manayon pay iti biag dayto nga angagapda, ket makasubli kam iti saan unay nga mabagay dita Hawaii ta dayto to man met la aminen iti aglakada.

Ta no daytoy nga Organizasion, pannaakawit iti kinasaya na ta na sawat ko la ngaruden ti bunga daytoy nga Timpuyog, isd daytoy ti dagup na, justo nga imen nga kasit ditoy Filipinas (P800.00) agaraman ti imuna. Manupid ita saan ko na patin ti adu nga sasao ti adu nga tattao nga mangiturog iti daytoy nga Timpuyog nangangruna naad la unayen ni EUGENIO SORIANO dita Wailuku Plantation ta isa la ngarud iti ngaruden iti basit nga aldaw. Sapay koma ta saan nga agaba iti pakasartan daytoy nga Timpuyog no met ket ngumato la nga ngumato ta lapno nadadag to manen iti pakasartan na nga nasayaat nangangruna ditoy dagitayo nga Filipinas. Kadagitoy oficiales ti oficina, pannaakawit da unay unay nga nasayaat daytoy Oriental Benevolent Ass'n.

Kastan ti yammok toy namuno nga kabesat yo nga agkomusta Appo nga Ofisiales nangangruna kenka Apo nga Mangiturog, ken dakay pay met amin nga kakabasi ko, pagiaman unay ti playo nga kas met kadakam ditoy.

FLORENTINO ANCHETA
ROQUE ANCHETA

P. S. Kastan met iti inawat na ta naggeddan kam ngarud nga agama P800.00 Filipinas agaraman daydi imuna.

Berrio 22, Laoag, I. Norte,
Febrero 5, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Diak kalpitan nga kakabasi ko:

Sapay koma ken Apo Dios ta naplakay koma amin dita nga masangpantoy siyit unay nga surat ko, ket no siak met ditoy kasit ket unay ti nasao nga Apo. Naplak met laeng nga mamabub, ket kalpasan na, kunak toy sumaganad. Pangrup iti nag-surat ket Oriental Benevolent Ass'n. sawat ko ti indadumak illo nga surat yo ken kasta met iti napalabas. Mayya pay kakabasi ko nga ipadmag ko kadakayo nga ito uneg daytoy patrek nga surat yo, nalukon met ti inday order wenne Giro Postal nga agdagup iti \$300.00, ket sapay koma iti Dios Apo ta manayon koma met ta anus yo nga manararawidwiti iti Oriental Benevolent Ass'n. Sapay koma ta kasubag koma nga agsantak ti napangpang na sangra toy nadadag nga pangatimpuyog dayto nga aglakabasi ket rumamot koma met ti naragag nga pangakabasi ket napudno nga mamabiti dagiti mayat nga makabasi kadatoy.

Kalpasan met iti unay sumabiti ditoy ta unay ko ituloy ti makipagagragas ita nasam-it ken nakaya-ayo nga pangakabasi.

Kastan ti yammok dagiti amin nga kakabasi ko.

Toy si malpali ita agnamayon.

REGINO PASUAL

napasamak mi agday Wailuku. Ti saan a nagt-lay a pannaakawit ti kasta nga aramid, kalibatgon na ti kanka-ayon a pannaakawit iti panglabig ken pangpanunot dagiti rinabirio a tattao. Isd dayta tay kuma nga ayat ka dagiti tattao nga adda iti plantacion—isd dayta ti trabaho, ket diak kayat a masekut itay trabaho ti siashonam ka daytoy.

Karwan na ka dakami, ti ragaak nahatay laeng iti may-maya nga punganay a panunot: sueldo ken horas. Tumungag mayya mabalin nga agduduma ti pangpanunot na, ngem iti lanas da amin isd tay pannaakawit-ay ta panunot a mangriban no kasano ti kawadaw ti ganaben, no kasano ti kadakel ket magatag na nga agpaya iti pagpagan-aw ti familia mi, ken no mamam-ano nga aldaw a paglakda-aman mi, wenne adda da met la pakapagpaliwanan mi. Dayta ti pudno unay nga masarid, uray no sangasagot wenne nagarbi to ganaben ti isd iti mayya nga bulan.

Saday Wailuku, nahatay ti panganganganan iti kapagatoy ti matoraho. Baben ti pudpadan ken palpalip, tunggal kita ti trabaho maseut amin a kasasad na-ken pannaakawit na, kas mamad ita papel a pakasartan na. Daytoy nga papel ipanudaw na met ti amin a kabaelan dayta nga trabahador, ket baben ti mayya nga sistema ti pammatag ka dagiti tumungag kita ti malpakat a kabaelan (panunot, salunat, laing, kabaelan ken daduma pay) mabalin a patlaen ti kapagatoy dayta nga trabaho, ken no ania ti mau-ay na bugenan ti aramid.

Maaw-awaten yo ita nga daytoy nga aramid saan a putep-putep, no makunak nga adda agpagan-ay a tal-lo gasot daw-pulo ket lima nga kakita dagiti matatrabaho iti inuanan mi—tumungag mayya ka dagitoy a trabaho kasapolan na ti mayya nga papel a pannaakawit. Ngem dagitoy a pangpali-ay da ti makaratad a pannaakawit na mangriban, ket matikan met iti malitoy a pannaakawit panunot ken pannaakawit iti biang ti agpaggad, itay uray isa nga horas, no kas inaanaman na nga dakkelak pay kuma ti kalikarian na nga langan.

Uray pay no dagiti sinagayna nga trabaho saan a nahatay iti pangatagan nga panganganganan. Adtoy ti mayya nga mabagay a pangpangarigan: malpali iti pang-kalayan iti uneg ti kaunanan. Makuta yo ngata nga agpaggad ti mal-tanganan iti tumungag mayya nga aglakay. Ngem no imayag yo ti agpanunot makita yo nga iti dabalina a kasta ti ma-aramid. Dagiti pannaakawit wenne runot malang-ay ti nag-paglakda da iti mayya nga yan ngem iti sababali—ti dagiti ita daduma nga kel-leng baruka unay, idinto ta nangti-rang ka dagiti sababali, ket mabalin met nga agpali-ay ti kasasad dagiti nga dagitoy, ket uneg ti mayya nga rabli goyo iti pangatagan na. Dayta ti gapuna nga adda agnamon a mangpata ti kapagatoy dayta nga trabaho. Daytoy nga agnamon agpali-ay a masapay iti tumungag biag, ket amirisan na ti kasasad dagiti trabahoan ken pagtrabahoan. Ngard, mi aglakay iti mayya nga lugar a kasamekmet ti samsam-dakkelak met laeng fi ganaben na ngem tay aglakay iti karasyon, no agpaggad da iti kalawa ti kalayan. Mal-sarita laing daytoy tapno mamamon na nga ipakat mi ania a kabaelan mi a mangitoy ti kapagatoy ti trabahoan, ket matanganan met tay obhero ti karbangan na. Mabalin ko nga kasadon kuma ti pangpangarigan ko a mangipannekmet ti malpangarigan a panganganganan, tapno kapakpakan yo no kasano ti pannaakawit na mi iti panglabig dagiti makit-pagad. Pagasurukon kuma nga ipalawag ti kasasad ti tumungag mayya nga teged, ket inaanam a mapasidaw goyo, agpeta da tumungag mayya nga trabahoan adda pa-kapamataan nga daydi kadaduan a panganganganan, nga "tay muffed isd lattan," nahatwan ka dagiti kabaroan ti malpangarigan, isd nga pakabalin na nga unamno no ania ti gapuna nga kasad laeng ti tangen na, no kasano ti kalibatgon dayta nga tangen iti agduduma nga kasasad ti kompania, ken no ania ti mabalin na nga pamunposon tapno mapasayaat na ti ganaben na. Ket no ipakat mi amin daytoy a timpok a manarita ka dagitoy a barbasag, mabalin nga uray dakkelak pay ngem kasagawa na ti diak masarita ka daytoy. (Manlutoy To)

Papaala, Hawaii
Marzo 17, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo nga Mangiturog:

Adtoy manen toy namuno nga surat ko kadakayo agpaldap a adda kanik mi bahawi iti innak koma pangawid sadi Filipinas agpaldap iti saan ko nga kayat a panawar dagiti nag-kasud nga kargok.

Inayon yo koma pay la ngarud dayta benificio iti fondo de reserva ta naiyagaw pay laeng ti nagan ko a matungkon koma idi call 64 ta diak patuloyen daydi gandat ko koma nga agawid.

Kastan ti masao toy namuno unay nga kabesat yo.

Mismo nga agsasa-o.

JUAN MADRILAGA

Makawao, Maui
Marzo 18, 1941

Oriental Benevolent Ass'n.
Wailuku, Maui.

Appo:

Kayot ko nga ipakamoon kadakayo iti saan ko pay laeng nga pangituyog nga agawid iday ingronen dayto nga daga (Filipinas) no man pay ito pay laeng pakar No 63 iti pannaakawit toy nagan ko a mayya a unawat koma iti behe-ficio.

Dawatek ngarud ita ta ibilang dak met laeng nga mienbro nga kasid idi puraganay, ket sapay koma Apo ta dagitayto yo nga namabub kanik ket kasat to met la koma madanun madan ita innak pannaakawit.

Toy agpali met la nga mienbro,

RIMON MENDEZ

**TAGA AMIANAN TI LUZON
AKOEN DA TI PAMALIWAN
TI CONSTITUTION TLE.**

NASAPOL TI PANNAKAILAWLAWAG A NAIMBAG DAGITI
NAIGAT-AT A PAMALIWAN TAPNO MAANAG NGA
NAIMBAG DAGITI UMUL TI BACIMBAGAN

Idi nagaubili, sadiay Manila ni Floor leader, Mdy. Quintin Paredes, kaipanan ti dua nga alday nga ipapan na pang-campaña iti deparat ti amianan ti Luzon, maipapan ti panakabangamang dagiti maibalihiw iti Constitution (Pungay Linteg) ti toray nga agdama sadiay Filipinas, impakamama na ken Sepsulo Yulo, nga dagiti taga amianan mabalin nga agpinan a mangsupuyot ka

Kedagiti naibag a business man, ammo da ti panagpili ti kalinbagan, kapintasan, ket iso da ti piliten nga gatangan. Ngem adda kapapatan, ket agyaman tayu ken Apo a Dios, ta naiteg na, "Ita agtinaad ti bismapati inana-na, ken ayat, dagitay ti saan a magatagan nga gameng, iso kangangagaan a samikwa. Iso ti kalibangan a nagan."

paypayso nga keddeng. Ti napudno nga tarigagay mangtúd ti liwliwá, isót' yan ti ragsak. Ti biag saan a mabalin a matukno nga napu ti nasam-it a timek nga awan penggep. Ti pangep iso mayya a naed iti pagina ti kassasad ipi kaagian ti Babylonla. Dagiti tee nga addaan napudno ken maldaklan nga tarigagay kas mayya nga compas ti biag.

"Namang nga business
 man adunay mga problema
 a posibilidad. Addaan kanga-
 loan nga pangabala ti garaw
 na, ken mangdula ti biag na
 nga nagpapadaya ti buro.
 Namang, asen laeng nga ag-
 sasarak ti imbog; ngen na-
 biripki ti buag nga kalim-
 na. Namang, laeng a guma-
 tang ti perlas. Namang, laeng
 ti kalimangan a perlas na.
 Namang, laeng a guma-tang
 ti perlas na. Namang, laeng
 napateg na perlas nga gin-
 nang na ti \$400,000 tungal
 mayas. Ti namang nga busi-
 ness man ti leccion tayd, ken
 laeng a guma-tang ti buro.
 Namang, laeng a guma-
 tang ti nasasay a mangatung-
 lung guma-tang ti perlas.
 Namang, laeng a guma-tang
 ti kanga-tang nga posibilidad
 laeng a guma-tang ti mayas a
 to.
 Namang nga to na penan laeng
 John. Namang, laeng a guma-
 na paexman, ken pagasun.
 Ili nuxemangan, ti namang a
 mangngana kum na idi ag-
 nang. Namang, laeng a guma-
 panginam na to idae, ken pa-
 nagrabako, ken kasta met ti
 pangarabeko, agnig na pay ti
 John. Namang, laeng a guma-
 wen". Ama, nga ti sungat
 ti agsakit. Adcoy to nga

4. Ti kamuplangan na nang-
e makita lalo'y ni nalmabag a
businessman, idi makita na
ti nalmabag a peras, iyo gina-
mangit na nang-angay na
kawanid idi nga napasap, ba-
lay, daga, hallo'ok, pulas, na
sumangmang na peras; ni-
nalmabag na nang-angay na
gumangit dayta nga kalimnagan
a peras. Iyo ti balangati ti
daya na. Uray ania na rigat,
na nang-angay na nang-angay
amin nga kukun na nang-angay
gatang daya na napasap nga
peras. Adang historia idi na-
nang-angay ti lubb, dayta
ngay a jibang na nang-angay
ngay iyo ti nalmagan nga uyay:
awang mabita na nga nasmali,
na nang-angay na nang-angay
na nang-angay na nang-angay
kala laeng iyo ti nababa a ka-
sawad. Awan nangiwon, a-
wan nangiwon, awan Dias, a-
wan nangiwon, awan nangiwon,
eng pulis a kwarta, pulis a
pabaye pulis a nalubongan.
Uray ang amad da ti nalmagan
na nang-angay na nang-angay
ti soo da, into zo kwa laeng
na nang-angay a igmagan ti
kalimnagan uray imagan ti
kumang na oltoy rabaw da.

5. Ti business man idi heccion-

sili amian a nagesnes nra agnadi
 dagit parporo ti Hawaii,
 dagit parporo dagit sa nages-
 nesnema, dagit sa nagesno
 sumaganid.
 Dagit tagi Kasandinasia
 nangagdas da ti upad nga
 nagaganid, nangaganid nga
 res ti ilu de, ket nakakawen-
 kan da mi ti pagen-ayan a naka-
 yanakan da.
 Dagit Filipino ti nangaganid-
 kan da ti nagaganid ti nagaganid
 ti latakder ni May, Cayetano
 Lijot, ket a panakaagid nga
 dagit Filipino dagit parporo ti
 Hawaii, dagit sa nagesnesnema,
 Miss Carmelo Givno ken Mr.
 Leon Lartolano a nangasa ti
 kaharapan a mangipaka a sa-
 ngat nga nagaganid nga nag-
 puri, ket ti nangaganid a tocar
 na ti ilu de inarawan ti Miss Ga-
 vino.
 Stamarano a nanghaputa
 nangaganid nga nagaganid
 a sa da, nangalakder met ni
 Mr. Soga, a nanghapiti ti naga-
 napanid Japanese, Nagaka-
 ran, dagit sa nagesnesnema, na-
 roa. Mayna nga ubing a le-
 lekti ti nagaganid ti nemilio,
 ta ginusto dagit dimmar-ay.
 Sapa kuma ta ti kahalagan
 ti nagaganid, nangaganid nga
 talawid ti pusposon' tattao.

[illegible]

pagiuran sa pakasasortuhan
ti pangatutay ti America iti
Filipinas, nga sipupuno da
dagiti Filipinas ti napuyan a
pagiuran, kasabahan ti pa
magali ti pangatutay da, kas
napasabahan dagiti pasas
trabaja ti America ditoy. G
tribos na ti biha na, hasa
pangigirangamugsum na ti
pangitirpos ti capitan day
toy nga historia ket agtup
kuman nga siagoriah ken si
dayaway ti America, ket si
kanan ti "A Dios" a siyama
ka dagiti Americanos.

ti -naSecretary ti Inter
rior Elioid Quirin ti nag

Postmaster: Dagit daddu
ma psy a nagbilla lauda ma
nagbilla Jose P. Laurel ken n
nagbilla ti Justicia José A
lad "Bantog" Ingungunang
ti panakapagkat ti Consti
tution ken Lin-integ kas kasa
pogan ti panababailaw ti ka
sasaad ti dagd tayd.

Tápin magun-odan ti kali
nagbilla a pangunay ay ti ka
nagbilla ay, nagbilla, yo, ku
nagbilla ti nagbilla yo no maba
sa yon. — Editor.

TI Oriental Benevolent Association nanglukat ti mayna nga departamento a mardadagan a tumulong ka dagitl Pilipinas a hankamenang man wano saan pay a nakameng saanman ti tiyok a

a gumalang ti ticket na
nga appa Pilipinas; ket
sadiay to Honolulu ti pa-
kasean ti Federal Tax
Clearance, certipiko ti re-
cunto, "inyeccion" anti co-
lérica, ken palubos ti pa-
nagsabi ditoy Hawaii.
Gratis ti tulong makasit
no masepo ti auto a pag-
luggaan. Inakey ditoy Ofi-
sina a Sanga ti

[illegible]

ti nga nag-iangay na malilikhoit
it politica ken it masuniling
it politica, agan manta-
nag na ken imatagan na la-
nag it nadulo a panakalpa-
kat dayta napapas unay a ka-
luntagan it tag na nag para-
watos.

Gapudad adad nangapaka-
nag na (Pawadad) kumag it na
launo ken President Quorin,
insungat na nga bua-oyan it
kumag it agadnag nga pang-
nag insapinibing nga mag-
nag na lakek kumag it nga
mag darat it nag mag mag
ited a kas pua-pura it nag-
mag na agamang a mag-
nag it pangatanggal na it rebol-
nagan na.

It agamag it buket it ayat
agapit to nga it sumagan it ku-
nag nga ayat. **Palawo.**

TI MANGITURONG

WAILUKU, MAUI, T. H.

PHONE 6433

P. O. Box 514

Entered as second-class matter November 23, 1937, at the Post Office at Wailuku, Hawaii, under the act of March 3, 1879.

MONTHLY PUBLICATION MINULAN A MAIMALU

P. O. BOX 514

Makatawa \$1.00

PHILIP P. GAMPONIA

Publisher

D. R. GAMPONIA

Editor

Pamanunotan

TI NEOGIC ISO' MANGRAKRAK URNOS

Masa swatan unayen ka dagitoy nga aldaw, a ti kang-ruman a makagapo ti pagguraan ken paggugubalan dagiti naciolen, ditoy lubong awan sabali no saan nga iti panakapagapaga ti negocio, industria man wenna comercio.

Iti kasta nga sagayang dagiti naciolen masimam ka marukta met dagiti talito ken compania nga agkikhalatang da iti panakapagapaga dagiti negocio da, no marukta da a kumaring ti ayos ti karayan ti pangrang-ay da.

Maltutog ngata nga kasta ti maaramid? Naikalingtan ngata iti imatang ti tao, iti Dios ken iti gobierno, no kas dagiti dadakkel nga tattao wenna compania lengeneng ken ipataypav da ti kalintegan dagiti babasit a tattao wenna thimipoyog a sikakalikog met nga agbiag ken rumang-ay? Babel ti pamanunotan mi, saan a maltutog, saan a nakalintegan, ken saan a mangitog iti lalindas ti pangbiag. Dayta nga uraylo isit ti mayados, no mabalin, ket inkagilisan a padocan, no la ket pakabalin.

Kanagranas la unay a sapayol ten tarbabinian dagiti babasit ken arkakapoy pay laeng ti pangbiag da nga gungungulo dagiti Filipinas. Ngem ti panakapagapaga da ken panakapagapaga da saan a malpadalan iti panakapagapaga dagiti babasit. Ammō mi unay a kasta ti alagaden dagiti babasit a gungungulo, ta ipagapaga da iti kinapig-it da, ket awan ka dadakel ti gagen wenna pamanunotan nga gungungulo ka dagiti dadakkel a gungungulo. Ngem umakadakes, iso ti panagiglog dagiti dadakkel ken asakabikengen a gungungulo wenna compania nga mangkapagapaga ti pakikidadasan ken pakapagapaga dagiti babasit.

Agaw agpagan ti nagpagan? Di kad ket kuma nalingan no dagiti waga dadakel a gungungulo iwaday da dagiti nakapagapaga a takking da nga makipagapaga ti dagiti babasit ken nakurapay pay laeng, tanayen asagagan met dagiti a makisinarayog iti pangdalan iti pangbiag? No kuman amn a business a malpadalan ka dagiti Filipinas, ta saan da nga agkikidnasir ken agdindadad, mabalin a namanman ti urnos ken bal-igai.

Ngem saan a kasta ti maaramid. Dayta nakarungay, kayat ne latta ti agbukbok. Isapapal na latta ti panakapagapaga dagiti babasit. Dayta ti kankanyan agpagan-tien dagiti, ta di la mangratan pay narang-ay a mangpaganmet ti mabalin na nga ipay a pangpagan-sen ti biag dagiti nakurapay. Gupon nga masapal met ka dagiti nga aldawan ti pangkaykayda dagiti babasit wenna umakadakes ti biag da, no kayat da a di da marukta ken lumen iti panakapagapaga. Saanen a pasivo wenna tay la agpagan ti malparbang nga aramiden da, ngem agresivos da wenna makitupangar da met kuman. Masapal a kasta ti aramiden, tapno saan nga agpagan tay managidadasan.

SAAN A BIMMUTOS TI KARWANYAN

Dakkel a rasakan mi ti saan nga panakapagapaga dagiti karwanya dagiti Filipinas ditoy purpuro ti Hawaii iti nahawal ka dakawa nga panakapagapaga ti bang a di pay ti rebeng ti mahungabong ka dagiti nga aldaw.

Dagiti dua nga hanaban a malpavotes, "no karayen ti pangwayan inon 1946," wenna "patibay pay laeng iti Estados Unidos ti America" panapanan mi unay a di pay laeng mangpagan a mangpaganman kadagitoy sen ti biag dagiti nakurapay. Gupon nga masapal met ka dagiti nga aldawan ti pangkaykayda dagiti babasit wenna umakadakes ti biag da, no kayat da a di da marukta ken lumen iti panakapagapaga. Saanen a pasivo wenna tay la agpagan ti malparbang nga aramiden da, ngem agresivos da wenna makitupangar da met kuman. Masapal a kasta ti aramiden, tapno saan nga agpagan tay managidadasan.

Makad ngata dagiti dadakel nga kakahest nga awan ti pakikidadasan kum dagiti dadakel nga Filipino iti panakapagapaga dagiti babasit. Ngem man-Haw da unay iti kasta nga panakapagapaga, agpagan ti Filipino ken met a ken kakahest. Rebeng ta kuma nga panapanan ti mawadididid ti kasta nga panakapagapaga da. No kuma nga panakapagapaga nga awan a pabes ti marangnan na, agulmok ken kura. Ngem no kilikitan nga pakarung-ran ti marangnan a pangpagan dagiti Filipinas a sibi-biag, kanagranas dagiti manganen iti sabali a biag dagiti panakapagapaga da ti nalitan a kalikogman a pangbiag a karwanya kas mayaya nga nalitana nahala, mapili ka luy a di pay la mangratan ken di pay laung.

Makad ngata dagiti dadakel nga aldaw, nga intan agpagan ti karwanya ti Tilo nga aldaw, pagpapal na ti pamanunotan dagiti karwanya a pinobolotan ipan ket sa-

Silulukat a Sursurat

elo The Queen's Hospital
Honolulu, Hawaii.
March 9, 1940

Oriental Benevolent Association,
Wailuku, Maui, T. H.

Dear Sirs:

Herewith I enclosed a money order which is eight dollars (\$8.00) in payment of No. 52 and No. 53 calls.

I regret very much to inform you that such payments were not paid in your branch in Honolulu because the Call No. 52 was defaulted. I went to the said branch but I was advised to send these two payments direct to your main office for consideration.

Such default would not have been necessary but due to wrong influence as you have heard was no doubt the cause. And besides that, I was not able to contact your direct representatives in Honolulu. Previous to this, we have called up your branch to collect but they said they were busy to come over.

Since I have known the location of your Honolulu branch last night, I assure you that future payments may be made promptly.

Awaiting your immediate reply, I remain with full confidence that you will consider the matter.

Very respectfully yours,

LEON P. BARENG

E-Salvador, Cagayan,

Oriental, Misamis,

February 18, 1940.

Mr. Philip P. Gamponia (Pres.)

Oriental Benevolent Ass'n.,

Wailuku, Maui, T. H.

Dear Sirs:

I have the honor to inform you that I have received already your Post Office Money Order for Three Hundred forty six dollars (\$346.00). I am thanking you in advance for your honesty and simplicity. I remain,

Very respectfully,

AGAPITO CATTIL.

(By Tomas N. Catili)

Puukoli, Lahaina, Maui, T. H.

March 27, 1940.

Oriental Benevolent Ass'n.

Wailuku, Maui.

Patigay nga Apo:

Nakapaguratak iti biang yo amin a padapada ta ipakamom ko dakayo ti saan ko pay la nga panakakuloy nga agawid sadiy Filipinas, agawid ta ni Rayong ko uray-rey ko agkuyog kamin to laengen no ipalubos ni Apo Dios, iso ni Domingo Tadeo, ket dawatek koma kadakayo Apo nga Oficiales, ta dayta beneficiok ketifondo yo pay la koma ita Fondo de Reserva, ta makikadawak pay la kadakayo, ket iso la dayta ti idawdawak ko kadakayo, Apo nga Oficiales.

Toy kabasit yo,

MARCELO MINA.

Hallemaide, Maui, T. H.

April 5, 1940.

Oriental Benevolent Ass'n.,

Wailuku, Maui.

Apo nga Oficiales:

Daytoy nga surat ko ipakamom na kadakayo ti panagbiabawak pay laeng iti malpas ko a pangpangret nga agawid iday Filipinas, ken pangkalam ko kuma metten ti beneficiok, kas miembro ti Oriental Benevolent Ass'n.

Toy nangat a kabasit yo,

FELIX BOMANGLAG.

Wahiawa, Bredie 2,

March 23, 1940

Oriental Benevolent Ass'n.,

Wailuku, Maui.

Pagmamak kas pagdayawak nga Apo nga Oficiales: Pagmamak ta regta ken anep yo wenna daras yo a nagsubalit iday surat ko ka dakayo, nga iso nga panagdawak kon iti beneficiok ti panagmiembro iti agdun nga tawen 1941.

Ket ngarod agdawatak yam ita madayaw a biang yo Apo a Oficiales daytoy Organizasion nga pagkakabaatan daytoy, ta no koma no mabalin ituloy ko koma met laeng ti agmiembro iti sumagmanan pay a tawen, ta itatla no panpanunotek, b asit pay laeng ti idarta a masagantak iti panagmiembro ko kuma nga tawen ta iti dagup na ket \$350.00 pay laeng nga dollars.

Ket ipay yo kuma ti dakkel nga ayat ken anoy yo ta mayasak man met laengen a miembro wenna mangituloy ti rebengken ti agmiembro, na kasta nakala ko manen toy ma babayan nga agawid pay laeng iday dagiti nga nakayaman, malpangay ka dagiti ka-Filipinas daytoy nga agawid nga umay daytoy Hawaii, ta napalale met la unay ti asawen da nga tigat iti pangpangpala ti park iday Filipinas.

Ket kasta met a no daytoy pafirman yo kaniak nga daytoy la Civic Auditorium ti pakaramiden na. No kas adakel kinapagapagan daytoy nga dawak, makana mi sungalan itan ti maan-aramid, ta rolacion nga unun-unay tay banag a paretolacion.

ARARAW DAGITI UBBING A MAKASAPOL TULOG

P. O. Box 85,
Punene, Maui, T. H.

Patgen mi a Kabasit—

Agawid ita di kam dwardwan nga mayas ka dagiti, mayas ken mangituglo iti pangrang-ay ken panakakapagapaga dagiti agutubo nga amn tayō dagiti gunguna-et a daga, dikam bimeng a nangitugro kenka iti daytoy a surat tapno maidanen ken malpakam mi iti nariken a kasapulan dagiti agaway a sangasapot (100) nga ubbing a Filipino laa nga agat-atender ti Escuela Dominical iti daytoy a simban.

Kadagiti naglabas a tawen, dagiti kankameng ken Oficiales ti Punene Filipino Evangelical Church, agawid ita panakakid da nga kasapulan laa ti baliy nga palas-dan dagitoy nga ubbing ita no-Diosan a sursuro iso a makalad wenna makatulong kadakawda iti pangrang-ay da tapno agpalin da nga addan nasayat a kadawayan ken kababalin, Irugidan ti imasagay a dumaway ita tulog ta tapno makapatakder ti kasapulan a baliy. Baben ngarod ita ayat dagiti k kabasit a nakasiden ti tulog da, nairugin iti panakapatakder daytoy a baliy, ngem asaplan pay kasta, adō pay laeng iti kurang ti kasapulan na.

Dikam ngarod agamaga nga umasog kenka ta amnō mi nga mayas ka a makatulong iti daytoy a banag, ket dayta a tulog met man laa nga mabalin a kas pukaw no mi ket met mabalin a kas gungay, agawid ta aspay, ngarod ita makasursuron dagiti agutubo iso a yan ti nam-nam tayō kadagiti udi na nga aldaw. Awan ti gatad ti kalikamom mi nga inka itulog, no di ket dayta agtad wenna aggubog ita puson, ngem amnō mi nga no dakkel ti malutong met dakkel met laeng ti idulin mo.

Dawsten mi a nga no ipatulod mo ta tulog mo, ti Punene Filipino Church ti inaganan nga umawat, ket iturong mo ditoy P. O. Box 85, Punene, Maui.

Toy nangat a Kabasit mo,

PUNENE: FELIPINO CHURCH

By E. A. CENTENO

kas resibo ti panaguray ko nga panakakid iti lugar ko ita beneficiok, saan pay Apo nga Oficiales, dikay ka agawid ket isulit kadakayo ta inton naganunot ko ti agawid, nakay to mangted ti sabali nga firmak. Sumagantangan Apo nga pangulo, nga rasakan toy nahala nga kapantulan, iso nga makikayay pay laeng itay a tukel a nakakab-satag tayō, iso awan sabali iti innak pakikidadasan wenna pakaragapagan nga mapan bumibidat iday barō a Oficiales daytoy Honolulu, ket bimard toy oficina daytoy Honolulu, bimard met toy pamanunotan no nga agayon manen a miembro iso nga agbiabawak metten a mangala ta beneficiok nga itay yo, ta kayat ko pay la mangituglo iti pangrang-ay toy Organizasion daytoy, ta itatla masagantak iti kabasit ken kapantulan na, ta itay naganak nagpawid ko ka ID 54 id it innak panakakid itay oficina daytoy nga barō ken napintan.

PEREOTO NARIS

Lahaina Pump, Lahaina,

February 12, 1940.

Apo Presidente,

Oriental Benevolent Ass'n.

Wailuku, Maui.

Madaydayaw nga Apo—

Sidawayak nga mangituglo kenka ti panakakaba-bawak pay laeng ti panagawid ko sadiy Filipinas, agawid ta saanak pay laeng a sasagagan.

Toy natulad a kabasit yo,

DOROTEO PANABANG

Box 286, Pals, Maui,

April 2, 1940.

Oriental Benevolent Ass'n.

Wailuku, Maui.

Apo nga Oficiales:

Ita ipakamom iti saan ko pay laeng a panakakuloy nga agawid sadiy Filipinas, ta kayat ko pay laeng nga ituloy iti pangtontengko.

Apo nga oficiales iti nakari nga beneficiok, inayon yo komā ti fondo iti fondo de reservo.

Toy kabasit yo,

FLORENCIO GARCIA.

Box 374, Lani,

March 28, 1940.

Oriental Benevolent Ass'n.,

Wailuku, Maui.

Apo nga Oficiales:

Naguratak ti immay dayta oficina yo agawid ta madanonan dayta kas ko rebengken a pang-beneficiok nga agawid kum iday dayta tay a nakayaman.

Ngem asayayan ay, apo, ta no patuloy laeng ti agawid ket diak mapu-operar daytoy apenditika ko, baki to met laeng ti mabali a nakasakit. Gupon nga diak pay makasawid ket idulin yo pay laeng dayta rebengken, ket agtutuloy met la kuma ti pagnagan ti rebengken a kas met la iti pangayay.

Kasta met a kababawak ta salin-at yo amin, ta adda kay kuma nga kaktakunaynayan ti adō nga kumi ni Apo Dios, tapno dagiti nga anos ken regta yo nga mangituglo in daytoy a binukel yo a pagkakabaatan ken pagitid-nulogan, rumangpaya ket amunodeu met kuma nga ag-nayanon ti panagkabasit.

Toy madadan nga agtutuglo,

Very Respectfully,

TI MANGITURONG

LIST OF IRREGULARITIES

MISSING: June 1940 - March 1941

MUTILATED: Most of the issues available for
microfilming were heavily soiled
and otherwise damaged.